

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čkovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon 2113

Cena inseratom: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Položnice.

Nihče je ne vidi rad. Položnica hoče denar! Pa naj pride od koder hoče, dandanes, ko je pomanjkanje denarja, se je vsak ustraši.

In danes, ko prejmete Slovenskega Gospodarja, boste našli v njem tudi — položnico. Ko jo boste vzeli v roke, pomislite samo tole: Leto dni je že minilo, kar jih celoletni naročniki niso dobili. In za onih borih Din 32.—, ki ste jih lani plačali, ste vsaki teden (razven enega, a ne po naši krivdi) prejeli naš list.

»Kako težko sem lani napisal na položnico Din 32.—, pa sem jih vendar, ko sem mislil, kaj, če me zadene nesreča. Zalibog me je zadela. Ali hvaležen sem Bogu za takratno misel, da sem plačal celoletno naročnino in bil tako deležen zavarovanja.«

Iz pisma celoletnega naročnika lahko vidite, kako modro ravna oni, ki napiše na položnico Din 32.— in plača celoletno naročnino. Lani smo rekli, da za sol in »Sl. Gospodarja« mora biti pri hiši denar. Letos pa pravimo, da se še za kak dan potrpi za sol, samo, da imamo »Slovenskega Gospodarja« na celoletno naročnino in s tem domačo hišo zavarujemo, kajti prvo je — streha, dom!

Tekom leta bo izhajala v Slovenskem Gospodarju znamenita povest Januša Goleca »Trojno gorje«. Povest pripoveduje o trpljenju naših kmetov za časa turških vpadov in opisuje dogodke po vsem Štajerskem. Povest bodo vse družine shranjevale, zato bodo »Slovenskega Gospodarja« celoletno naročile. Da se povest lahko shrani, ne bo mogoče lista posojati, vsaka družina ga naj ima zase!

Nihče naj se torej ne pomišlja, pa naj napiše 32 Din na položnico in na srednji del še besedico **star** ali **nov**. Res se lahko naroči »Slovenski Gospodar« tudi za pol leta (stane 16 Din), ali le četrtletno (stane pa 9 Din), vendar pa treba storiti vse, da se plača naročnina za celo leto. Prijatelji si to malo svotico tudi med seboj posodijo, samo da se položnica za »Slovenskega Gospodarja« pravočasno vplača.

S 1. decembrom je državna oblast določila, da je treba na vsako položnico, ko se plačuje, prilepiti znamko za 50 par do zneska 500 Din, nad tem zneskom pa 1 Din. Kdor bode torej naročal četrtletno, bo moral plačati dejansko 4-krat po 9 Din in 4krat po 50 par, torej

skupaj 38 Din, dočim plača celoletni samo 32 Din in znamko za 50 par na položnico.

Položnice smo priložili vsem. Ako je kdo ne potrebuje, ker ima plačano, naj jo da znancu, da si naroči naš list.

Pazite, da ne boste položnice izgubili. Zato je najbolje, čimprej plačati naročnino. Če pa jo izgubite, zahtevajte na pošti novo, ker imajo na vsaki pošti splošno položnico, ki se enako vpiše kakor ta, dostavite samo čekovno številko 10.603.

Po položnico pisati se ne izplača. Dopisnice so drage in mi moramo tudi pošiljati v pismu položnico. Kupujte torej na pošti splošno položnico, ako ste našo izgubili.

Položnice »Slovenskega Gospodarja« se torej ne bomo ustrašili! Po njej bomo poslali čimprej celoletno naročnino 32 Din (polletno 16 Din, četrtletno 9 D).

S svojim glasilom »Slovenskim Gospodarjem« si ostanemo tudi v teh težkih časih zvesti!

Kaj bo z našim kmetom?

Dopis iz kmetijskih vrst.

Ako človek promatra današnji položaj nas kmetov, pridemo do zaključka, da so razmere precej podobne razmeram, oziroma položaju pred kakimi 50 ali 60 leti. Kakor nam pripovedujejo stari možje, so takrat malone na vsaki kmetiji vzredili govedo, ga na zimo zaklali doma ter del mesa posušili za poletje. Isto delamo tudi sedaj, seveda ne zato, da bi meso doma pojedli, ampak vsled tega, ker ne moremo živine prodati, nekaj pa se ga nasoli in posuši za poletje. Resnica je: v tako težkih razmerah kot je kmet sedaj, že morda ni bil več kot 80 let. Imeli smo letos v nekaterih okrajih še razmeroma dobro letino, obrodilo je žito pa tudi sadje. Pač pa je za denar izredno hudo. Ako bi ne imeli letos sadja za prodati, bi vladala po naših kmečkih hišah še večja revščina. Edino sadje, akoravno je bila cena nizka, je rešilo nas kmete najhujše revščine. Tako se je na primer na postajah Laško in Rimske Toplice letošnje jesen naložilo 19 vagonov jabolk, katera so se prodala večinoma v inozemstvo. Cena je bila med Din 1.25—1.75 za kg lepih jabolk. Izjemoma tudi do 2 Din za kg.

Akoravna padajo cene vsemu, kar imamo kmetje za prodati, nad vse pa je občuten padec cen pri goveji živini v zadnjem letu. V novembru lani smo še prodali, čeprav so že cene padale, vole po 8 Din za kg žive teže, sedaj pa plačujejo po 3—4 Din, le v izrednih slučajih kaj malega čez. Za slabšo živino pa sploh nihče ne vpraša. Znani so slučaji, ki pa so že postali splošni, da je kmet, ki je lani meseca julija kupil vole ter jih vzredil za 300 kg, sedaj pa prodal in zgubil okrog 5000 Din. Sedaj se vprašamo, kje bodo dobili kmetje denar za davke, za obleko, za obresti in odplačilo dolgov itd.? Večina tega, kar kmet nujno rabi, je ostalo v isti ceni, tako na primer sol, petrolej, vžigalice, železo in tudi obleka. Ako bi kriza trajala še dolgo časa, bomo kmetje prisiljeni se pečati zopet z rejo ovc in sejati v večji meri lan kakor nekdanj, in si doma napravljati obleko. Tako bodo kmalu postali potrebni tkalski tečaji.

Moram zavrniti tukaj tiste, ki očitajo našim kmetiskim ženam in dekletom svilene nogavice. Na nekem shodu pred volitvami smo slišali take očitke. Morda se to res kje dogaja, pa redko kje. Če se pa dogaja, je izjema, ki je posledica slabe vzgoje in pa modna norost. Večina kmetijskih deklet in žensk se oblači skromno, pošteno in stanu primerno. Svileni robci so že od nekdanj v nekaterih krajih v navadi, kmetška ženska nosi tak robec po pet let in še več. Prav pa je, da se proti raznim mod-

Avstralski letalec Bert Hinkler, ki se je dvignil v zrak v Natalu (Brazilija) in je pristal v St. Louis (francoska zapadne Afrika) ter preletel 3200 km brez spremstva in pristanka.

nim novotarijam nastopi ter se povsod poudarja potreba varčevanja.

Poudariti pa je tudi treba, da ima vsako varčevanje gotove meje. Če pa človek sploh nima nič, s kom pa naj varčuje? In kmalu bomo tam, po prav mnogih krajih smo že tam, da kmet sploh nima nič več denarja. Kako se bo ta kriza končala? Kaj bo s kmetom? Mi kmetje o tem premišljamo vedno in resno. Naj o tem premišljuje tudi parlament. Pred volitvami smo slišali, da bo glavna naloga parlamenta, da reši gospodarsko krizo, osobito da reši kmeta. Slišali smo načrte in obljube. Prišel je čas, da so ti načrti izpolnijo in obljube izvršijo.

*

IZ RAZNIH DRŽAV

Udušena zarota na Madžarskem. Dne 28. novembra je vtaknila budimpeštanska policija pod ključ 46 oseb, ki so odlični člani organizacije, ki je hotela strmoglaviti sedanjo madžarska vladovino in postaviti na prestol Habsburžana. Prevratni poskus se je izjalovil, ker so znala policijske oblasti že pred enim letom, da se snujejo po Madžarskem razne organizacije, ki so bile na zunaj narodnjaške, a voditelji teh novotarij so bile osebe, ki so hotele izročiti kraljevo žezlo leta 1920 rajnemu cesarju Karlu. Policiji je bilo znano, da se hočejo omenjene organizacije s silo polastiti orožja, dobiti pod svoj vpliv člane vlade in vodilno uradništvo. Pred tremi tedni je padel v roke policije celo poziv teh organizacij, ki je klical prebivalstvo na revolucijo in k zločinom. Ko so bili ti oklici na narod zaplenjeni, je sklenil izvršilni odbor, da bo vdrl z najbolj zanesljivimi člani v vojašnice, na policijo in se polastil pošte in brzojava. Puč je bil odgođen na 28. novembra, a se je prelevil v aretacijo glavnih prevratnikov.

Podonavski združitev držav (federacija). Ameriško časopisje se je začelo zavzemati za gospodarsko federacijo v Podonavju. K tej zvezi bi naj spadale države Male antante, Avstrija in Madžarska. Akcija za gospodarsko zbližanje med gospodarskimi državami je izšla iz Pariza.

Indijska posvetovanja odgojena. Dva mesca je zborovala v Londonu druga indijska konferenca, ki bi naj bila rešila vprašanje razmerja med Angleško in Indijo. Konferenca je bila odgojena brez uspeha in se bo nadaljevala v Indiji. Ob zaključku je prečital ministrski predsednik Macdonald poslanico kralja, ki bodri k pogumu in mirni rešitvi indskih zadev. Macdonald sam je še povdaril, da je angleška vlada pripravljena, priznati Indiji lastno vladno in lasten parlament, toda angleškemu guvernerju morata ostati zadevi obrambe in zunanjih poslov. Voditelj Indije, Gandhi se je zahvalil Macdonaldu za naklonjenost, je obljubil, da bo proučil njegove izjave, če bo pa prišel do mnenja, da se pota Angleške in Indije kri-

žajo, ne bo zadela njega nobena krivda. Ob sklepu konference je še bilo Indijcem dano na razpolago, da rešijo sami manjšinsko vprašanje, sicer bo vlada prisiljena, da ga razvozlja ona.

Bolgarski ministrski predsednik Mušanov se je mudil zadnje dni v turški prestolici v Ankari, kjer so sklepali o trozvezi: Bolgarija, Turčija in Grška.

Poslabšanje trgovskih razmer med Angleži in Nemci. Kakor smo že poročali, je uvedla nova angleška vlada zaščitno carino. Na angleški zaščitni korak so odgovorili Francozi in Amerikanci z znatnim poviškom carine na angleški uvoz. Radi padanja angleškega funta in radi zaščitnih carin bo tudi uvedla Nemčija carino na uvoz angleškega blaga.

*

Prokletstvo alkohola.

Letos je trta in sadje dobro obrodilo; pametni, krščanski ljudje so Bogu za njegove dobrote iz srca hvaležni, in zato modro rabijo pijačo. A Franček-pijanček si po vsaki slovenski občini lasti domovinsko pravico. Franček-pijanček jo v nedeljo primaha v cerkev, saj je krščen, vest še tudi ima; a ravno ob cerkvi ga zgrabi neka demonska, satanska moč, in ga vleče, ne, noče v gostilno, kjer so že v velikem številu zbrani vsi pijanski bratci, ki obhajajo svojo mašo in pridigo pri litrih. V cerkvi je minulo opravilo; verni kristjani hitijo z veseljem proti domu, saj so dobili božji blagoslov za na pot; a tudi vrag v gostilni deli blagoslov, seveda precej različen od cerkvenega. Franček-pijanček in Anzek sta že polna tega blagoslova; od njega navdušena nekaj časa pojeta, nato kričita, potem se skregata, ker nobeden noče biti smrkovec, konečno se začne vojska, v kateri letijo kupice in tolniki in kosi stolov kakor granate po traku, zadevajo in trgajo nosove in lice in butice, da je konečno vse krvavo. Krčmar, ki sicer tako rad vidi pijance, pa računi zgubo in dobiček, nevoljen pozna, da ima zgubo. Zdravniki bodo butice obvezovali, sodniki pa jih primerno ohladili.

*

PO SVETU KATOLIŠKEM

Pogreb nadškofa dr. Sedeja. Goriški nadškof dr. Sedej je umrl v soboto dne 28. novembra. Njegovo truplo je ležalo štiri dni na mrtvaškem odru. Te dni so prihajali verniki iz raznih krajev, ne samo od blizu, marveč tudi od daleč, da izkažejo velikemu pokojniku čast in ljubezen. Iskrena žalost se je očitovala na obrazih slovenskih vernikov. Saj je bil rajni škof dr. Sedej tisti, v katerem je bila oličena vsa stiska, žalost in beda slovenskega ljudstva v Italiji. Prvi je bil med Slovenci po dostojanstvu, pa tudi prvi po trpljenju. V četrtek, 3. decembra, je bil njegov pogreb. Udeležilo se ga je 7 škofov, med njimi tržaški škof dr. Fogar in iz Jugoslavije

krški škof dr. Srebrnič. Ljubljanski škof je poslal svoja zastopnika, namreč bogoslovna vseučilišna profesorja dr. Ujčiča in dr. Ehrlicha. Zastopane so bilo italijanske civilne in vojaške oblasti. Na čelu je stopal fašistični prefekt Tiengo, fašistični tajnik Avenanti in divizijski general Bobbio. V sprevedu so bili zastopniki fašističnih organizacij iz Gorice in podeželja, 200 fašistov je marširalo v črnih srajcah. Po vseh ulicah, koder se je premikal spreved, so se zbirale nepregledne množice ljudstva. Slovenski verniki so počastili svojega velikega mrtvega nadškofa, kleče na tlaku ulic. Po obredih, ki so se izvršili v stolnici, so truplo položili na mrtvaški voz, v katerega so bili vpreženi štirje vranci. Pod Sv. Goro so položili krsto na drug voz, ki jo je popeljal na vrh gore. Zaenkrat so položili truplo v začasno grobnico, dokler ne bo dograjena posebna grobnica za rajnega nadškofa. Na Sv. Gori tudi počiva nakdanji goriški nadškof kardinal dr. Missia, sin slovenskega Štajerskega.

Procesi za proglašenje blaženim in svetnikom. V zadnjem stoletju je število teh procesov zelo naraslo. O njih razpravlja kongregacija sv. obredov (papeški urad) v Rimu. Leta 1921 je bilo takšnih procesov 28, leta 1931 pa jih je 551. Od teh odpade na Italijo 271, med njimi so procesi za proglašenje blaženim treh papežev, in sicer Benedikta XIII, Pija IX. in Pija X. Stremljenje našega naroda je, da bi tudi dva velika sinova našega naroda: škofa Slomšek in Baraga, bila deležna časti oltarja. Da se ta velika težnja slovenskega naroda uresniči, je treba molitve. Le stanoviti molitvi je od Boga obljubljen uspeh.

Svelo pismo v grškem jeziku iz 2. in 3. stoletja. V največjem angleškem listu »Times« je opisal zadnje dni Friderik Kenyon zelo zanimivo najdbo sv. pisma. Našli so celo vrsto v grškem jeziku popisanih papirusov (papirus je egipčanska rastlina, katero so uporabljali v starodavnih časih za material, na katerega so pisali), ki so last znanega zbiralca starih rokopisov Chester Beattyja in jih izpopolnjuje zbirka ameriškega Michigan vseučilišča. Najdba izvira iz samostanske knjižnice v egipetu. Papirusi so v odlomkih in bodo gotovo odkrili še tudi ono, kar manjka v najdbi. Glavni del Chester-Beatty papirusa obstoja iz 190 listov, ki so popisani v dveh stolpih na vsaki strani in spadajo h knjigam sv. pisma. Vsi papirusi so knjige v današnji obliki in dokaz, da je bila oblika knjige in ne judovskega zvika pri kristj. v rabi že v drugem stoletju po Kristusu. Največji strnjeni del najdbe (prva Mozesova knjiga) obsega 44 listov in je najbrž iz 4. stoletja. Najstarejši del odkritja je iz 2. stoletja in je najboljše pisan. Je to knjiga s 25 listi in je nekoč v celoti obsegala 4. in 5. Mozesovo knjigo. Najdeno gradivo Novega zakona prvič dokazuje, da so bili štirje evangeliji kot skupna knjiga znani že v tretjem stoletju in jim je bilo pridjano še Dejanje apostolov. To besedilo je za eno stoletje starejše nego vse tozadevne dosedanje najdbe.

*